

ลดเลี้ยวไปในสวนสุนันทากิ่งศตวรรษ

หอจดหมายเหตุสวนสุนันทา

ลดเลี้ยวไปในสวนสุนันทากิ่งศตวรรษ

ประเขี้ยว ศักดิ์ศรี
สุนันซ์ ศรีสง่า

โรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย ในอดีตได้พัฒนามาถึง
ปัจจุบันปี ๒๕๖๙ แล้ว ท่านศิษย์เก่าที่จบการศึกษาไปแต่ละรุ่นและ
ยังมี ได้ย่างกรายเข้ามาในวงนี้เลย โปรดสละเวลาอ่านเรื่องนี้แล้ว
สำรวจดูซิว่าดีก็คือ ความใหม่ และดีก็คือ ความหลัง

ณ บัดนี้ประเขี้ยวและสุนันซ์ จะเกี่ยวข้องกับท่านองๆ ใดๆ
ถูกสวนสุนันทามีโรงเรียนเก่าของท่านละคะ เบื้องแรกเพื่อเป็นสิริ
มงคล ตรงไปสักการะพระพุทธรูปปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๑๔ นิ้ว
หอประดิษฐานพระพุทธรูป ซึ่งประดิษฐานอยู่ ณ หอประดิษฐานพระพุทธรูป พระพุทธรูปนี้
ได้รับพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช-
กุมารี ในวันวิสาขบูชา พ.ศ. ๒๕๒๕ ผู้สร้างคือกระทรวงศึกษา-
ธิการ สร้างในโอกาสถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระ-
เจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในวาระที่จะทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ
๖๐ พรรษา วัตถุประสงค์ในการสร้างเพื่อให้นักเรียนนักศึกษาที่มี
โอกาสได้สักการะบูชาเป็นประจำเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ จึง
ต้องประดิษฐานไว้ในอาคารเรียน โดยผู้มีจิตศรัทธาหลายท่านได้
ร่วมกันบริจาคทรัพย์และวัสดุต่างๆ ในการสร้างหอประดิษฐานพระชน
คือ บริษัทมาบุญครองหินอ่อน จำกัด บริจาคหินอ่อนมูลค่า ๑๔๐,๐๐๐
บาท บริษัท โนไทยเอ็นจิเนียริง จำกัด และบริษัทสามประสิทธิ์
จำกัด บริจาคเงินรายละ ๙๙,๐๐๐ บาท คุณรุจา แห่งร้านเสริม-
สวยรุจา บริจาคเครื่องสักการะบูชาจำนวนเงิน ๖,๐๐๐ บาท ครอบ-

หอจดหมายเหตุสวนสุนันทา

๘

คร้วมลายมานและอภิชาติบุตรกับคุณเจลา ปานแร่ มอชโคมไฟฟ้า พุทธบูชารายละ ๕,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ โดยมี พลตรีอุคม โพิพิ เป็นผู้ ให้การสนับสนุนในการก่อสร้างทั้งหมด หอประดิษฐานพระพุทธรูป ๕๕ องค์อยู่ใกล้ประตูทางเข้าด้านถนนสามเสน อยู่ที่ดินเขาด้านทิศ ตะวันตกตรงข้ามหอประชุม

พระอนุสาวรีย์

หลังจากกราบพระแล้วก็เดินอ้อมเนินเขาไปด้านซ้ายมือใกล้ กับบริเวณสนามฟุตบอล เพื่อสักการะพระอนุสาวรีย์สมเด็จพระนาง- เจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระบรมราชเทวี ซึ่งเป็นมิ่งมงคลและเป็นที่ เคารพบูชาของชาวสวนสุนันทาทุกยุคทุกสมัย พระอนุสาวรีย์ นี้ สร้างเสร็จเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ พระบาทสมเด็จพระ- เจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนิน มาทรงประกอบพิธีเปิดในวันเดียวกันนั้น

พระบรมรูป

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ต่อจากนั้นก็เดินย้อนกลับไปผ่านหอประดิษฐานพระพุทธรูป แล้วมุ่งตรงไปตามทางเท้าเข้าสู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตรง สนามบาสเกตบอลหันหน้าไปยังอาคารประถมนสาธิตจะเห็น พระบรม- รูปพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประดิษฐานอยู่อย่าง สง่างาม พระบรมรูปนี้สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๕ เพื่อเป็นสถานที่ สำหรับประกอบพิธีเนื่องในวันลูกเสือของกองลูกเสือ กรมการ ศึกหัตถ์ครู

อาคารสาขาสุทธานพดล

ในบริเวณใกล้เคียงนี้ ด้านทิศเหนือจะเป็นที่ตั้งอาคารสำคัญ มากอาคารหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของสวนสุนันทา คือ อาคาร สาขาสุทธานพดล หรือ “ตึก ๒๗” ที่ชาวสวนสุนันทาเรียกกันจน ติดปากนั่นเอง ตึกนี้คือพระตำหนักของพระวิมาดาเธอ กรมพระ สุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา และ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ กรมพระ วิมลประภาวดี กรมขุนอุทองเขตขัตติยนารี ชื่อตึกจึงมาจากพระ

หอจดหมายเหตุสุนันทา

นามเดิมของพระองค์ท่านคือ สายสวัสดิภรณ์ร่วมกับพระนามพระธิดา
ของพระองค์ท่านนั่นเอง ดึกสายสุทธานพดลเป็นที่ตั้งของสำนักงาน
อธิการวิทยาลัยครูสุนันทา ประกอบด้วยคณะกรรมการทำงานของอธิการ
รองอธิการส่วนวิชาการ ส่วนบริหาร และส่วนแผนงาน ฝ่ายทะเบียน
และวัดผล ฝ่ายการเงิน ฝ่ายพัสดุ และฝ่ายประชาสัมพันธ์ หน่วยงาน
ทั้งหมดคนรวมกันอยู่ในอาคารชั้นล่าง ส่วนอาคารชั้นบนนั้นเป็นที่
ตั้งของศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูสุนันทา ซึ่งจะจัดงานนิทรรศการ
เป็นครั้งคราว ภายในประกอบด้วยศิลปวัตถุหลายชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพวาดดอกไม้ของพระวิมาดาเออ

อาคารมาลินีนพดรา

สำหรับอาคารเบื้องหลังพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คืออาคารประถมนสาธิตนามชื่อว่า อาคารมาลินี
นพดรา ซึ่งนำมาจากพระนามสมเด็จพระเจ้าฟ้ามอญมาลินีนพดรา สิริ
นิภาพรรณวดี กรมขุนศรีสัชนาลัยสุรกัญญา นั่นเอง ทั้งนี้เพราะเดิม
สถานที่นี้เป็นที่ตั้งพระตำหนักของพระองค์ ซึ่งชาวสุนันทารุ่นแรก ๆ
เรียกว่าดึก ๒๘ ปัจจุบันบางคนเรียกว่าอาคาร ๔

ฉัฐมราชศิลปสตุคดี

ตั้งตรงข้ามกับดึกสายสุทธานพดล คือที่ตั้งของอาคาร
วิทยาศาสตร์ เป็นที่ทำการของคณะวิชาวิทยาศาสตร์ ของภาควิชา
บางภาค และเป็นห้องเรียน ห้องทดลองวิทยาศาสตร์ และที่นอก
เหนือไปกว่านั้น คือ เป็นที่สำหรับชมแก้วแจ่มในเวลาที่ออกดอก
บานสะพรั่งเต็มต้นด้วย อาคารนั้นเรียกง่าย ๆ ว่าอาคาร ๕ และ
เรียกอย่างเป็นทางการว่า ฉัฐมราชศิลปสตุคดี เป็นนามสรรเสริญ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

หอประชุมสุนันทานุสรณ์

ต่อจากอาคาร ๕ ดึกที่ตั้งตระหง่านอยู่ทางทิศตะวันตกคือ
หอประชุมเรียกว่า หอประชุมสุนันทานุสรณ์ ชั้นล่างหอประชุม
ใช้เป็นโรงอาหารและร้านสหกรณ์วิทยาลัย เป็นที่ตั้งของสมาคม

หอจดหมายเหตุสวนสุนันทา

ศิษย์เก่าสวนสุนันทาฯ ส่วนหนึ่ง หอประชุมใหญ่ส่วนหนึ่ง นอก-
จากเป็นสถานที่แสดงละคร อันมีชื่อเสียงโด่งดังของสวนสุนันทาแล้ว
ยังใช้เป็นทั้งจัดนิทรรศการและเป็นศูนย์บริการหนังสือและส่งเสริม
การอ่านของวิทยาลัย และการประชุมต่าง ๆ ทั้งภายในและบุคคล
ภายนอกด้วย

เมื่อออกจากหอประชุมเลยไปด้านทิศเหนือ จะพบอาคาร-
ไม้ประกอบด้วยหน้าต่างประดับงดงามจากอาคารหรือพระตำหนักเก่า ๆ
ที่ถูกรื้อไป มารวบรวมเป็นที่ตั้งของสโมสรอาจารย์ที่ไปวิ่งสบายตา
และยังเป็นสถานที่รับประทานอาหารของอาจารย์ด้วย อาคารไม้
หลังนี้มีชื่อไพเราะว่า เรือนแก้วคูร์โกชนา

เรือนแก้วคูร์โกชนา

ขามือของเรือนแก้วฯ คือโรงรถ และตรงกันข้ามกับโรง-

อาคารกรรมกรณพีพัฒน์

รถคืออาคาร ๑ หรือ อาคารกรรมกรณพีพัฒน์ พระนามพระธิดา
ในสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระบรมราชเทวี นั่นเอง
เด็ก ๑ น เป็นเด็กเรียนที่สร้างขึ้นมาเป็นหลังแรกในปี ๒๔๔๑ เป็น
อาคารที่สร้างให้รับลมใต้เดิมที่ เย็นสบายในฤดูร้อน เพดานสูงและ
แข็งแรงเด่นเป็นสง่ามาเป็นเวลาเกือบ ๕๐ ปี แล้ว ปัจจุบันใช้เป็น
ที่ตั้งของสำนักงานกิจกรรมนักศึกษา คณะครุศาสตร์ และภาควิชา
ต่าง ๆ เมื่อสำรวจเด็ก ๑ จนทั่วแล้ว ก็เดินอ้อมไปด้านทิศตะวันออกจะ
พบอาคารไม้เอกประสงค์ เป็นอาคารชั้นเดียว เดิมเป็นโรงฝึกงาน
ของภาควิชาหัตถศึกษาและศิลปหัตถกรรม ปัจจุบันคือห้องอาหาร
ห้องประชุมและห้องเรียน (บางครั้ง) ของโรงเรียนมัธยมสาธิตของเรา
นั่นเอง และใกล้ ๆ กันนั้นเป็นเรือนไม้เล็ก ๆ ชั้นเดียว เป็นอาคาร-
เรียนวิชาคหกรรมศาสตร์ของนักเรียนมัธยมสาธิต เรียกว่า เรือนพูน-
ทรัพย์ นำชื่อมาจากชื่ออาจารย์ท่านหนึ่งของโรงเรียน

เรือนพูนทรัพย์

ด้านทิศใต้ของเรือนพูนทรัพย์ คือ เด็ก ๓ หรือเด็กมัธยม

หอจดหมายเหตุสวนสุนันทา

๑๑

ประชุมพรโสภณ

นิลรัตนาร

สดับสนธิเจียดเกษม

เหมวดีพิทักษ์

สาธิตวิทยาลัยครูสวนสุนันทา ซึ่งปัจจุบันได้รับการปรับปรุงให้ดู
เรียบร้อยสะอาดตาขึ้นกว่าเดิมและมีข่าวว่าจะสร้างเพิ่มเติมออกมาอีก
ทางทิศตะวันตก อาคารนี้มีชื่อว่า **ประชุมพรโสภณ** ชื่อตาม
อาจารย์ใหญ่ท่านหนึ่งของวิทยาลัยครูสวนสุนันทา

ลงมาจากตึก ๓ แล้วเดินตรงไปด้านทิศตะวันตกสู่อาคาร ๓
ชั้นนอกอาคารหนึ่งคือ อาคาร ๒ หรือ **นิลรัตนาร** นำชื่อมาจากชื่อ
ของอาจารย์ใหญ่ท่านหนึ่งของสวนสุนันทา อาคารนี้เป็นที่ตั้งของ
ภาควิชาภาษาอังกฤษ สุขศึกษา ศิลปศึกษา และยังจัดเป็นห้อง
พยาบาลอีกด้วย

ด้านทิศเหนือของตึก ๒ จะมีอาคารไม้ชั้นเดียว อาคารนี้
ก็คือที่ตั้งของสโมสรนักศึกษานั่นเอง

เหตุเพราะบทความนี้ชื่อ "ลดเลี้ยว..." ก็ต้องเลี้ยวลด
กลับเข้าไปในบริเวณวิทยาลัยอีกทีจนเลยตึก ๒๗ จะเห็นอาคาร ๒
ชั้นอยู่ด้านหลัง อาคารนี้เป็นที่ตั้งของภาควิชาศัลยกรรมศาสตร์เป็นที่
ฝึกปฏิบัติการศัลยกรรมและอื่นๆ มีชื่ออาคารว่า **สดับสนธิเจียดเกษม**
เพราะเดิมทีตรงนี้เคยมีอาคารที่พำนักของเจ้าจอม ม.ร.ว. สดับ และ
เจ้าจอม ม.ร.ว. เจียด นั่นเอง ชาวสุนันทารุ่นแรกๆ เรียกว่าตึก ๒๖

หันจากที่พำนักเดิมของเจ้าจอม ม.ร.ว. สดับ หุคพิทักษ์มิว
ที่สะพานข้ามคลองเล็กๆ สะพานนี้เดิมเป็นสะพานประวัติศาสตร์กั้น
ระหว่างฝ่ายนักเรียนประจำ กับนักเรียนไป-มา ครึ่งหนึ่งนานมา
แล้ว ไม่มีนักศึกษาชายหรืออาจารย์ชายผู้ใดจะสามารถเข้าไปได้
ง่ายๆ จำเป็นต้องหาโอกาสพิเศษต่างๆ เช่น ในโอกาสที่ฝ่ายนักเรียน
ประจำจัดงานเท่านั้น เลยจากสะพานนี้ ไปเล็กน้อยฝั่งซ้ายมือจะพบ
อาคารใหญ่ ๓ ชั้น เรียกกันจนติดปากว่าตึก ๙ ชื่อจริงคือ **เหมวดี
พิทักษ์** เพราะเดิมเป็นที่ตั้งพระตำหนักของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

หอจดหมายเหตุสวนสุนันทา

๑๒

พระองค์เจ้าเหมวดี พระราชธิดาพระองค์หนึ่งในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตึก ๙ นี้ เป็นที่ทำการของคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมทั้งภาควิชาต่างๆ หลายภาควิชาและห้องเรียนทั่วไปด้วย

เทคโนโลยีและ นวัตกรรมทางการศึกษา

ตรงข้ามกับตึก ๙ คือ อาคาร เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นที่ตั้งของภาควิชาเทคโนโลยีฯ และประกอบด้วยห้องประชุมเล็ก ห้องประชุมใหญ่บรรจุคนได้ประมาณ ๒๐๐ คน ห้องฉายภาพยนตร์และห้องเรียน เดิมสถานที่นี้คือบริเวณปลายเกาะและสระน้ำใหญ่ที่ชาวสุนันทารุ่นแรก ๆ ใช้เป็นที่พายเรือเล่นอย่างสำราญสำราญ

บัญชามราชบรรณารศรม

ใกล้ ๆ กับตึกเทคโนโลยีฯ คืออาคาร ๒ ชั้น เป็นที่ตั้งของหอสมุดวิทยาลัยครูสวนสุนันทา มีชื่ออาคารว่าบัญชามราชบรรณารศรม ผู้ตั้งชื่อพยายามให้เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระราชดำริจัดให้มีสวนสุนันทาขึ้นนั่นเอง อาคารหอสมุดนี้เดิมคือเกาะลอย เป็นที่นั่งเล่นชมธรรมชาติของนักเรียนประจำ ต่อมาเป็นแปลงเกษตรของผู้ที่เรียนวิชาเกษตร แต่ปัจจุบันนอกจากเป็นที่ตั้งของหอสมุดแล้วยังประกอบด้วยโรงพิมพ์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ซึ่งมาอาศัยที่อยู่ชั่วคราว โดยใช้ห้องเรียนของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นที่ตั้ง โรงพิมพ์ และห้องประชุมใหญ่ซึ่งกรมการฝึกหัดครูขอขมัตต์แปลงเป็นห้องประชุมสภาการฝึกหัดครู ด้วย

วรัถักษณ์านงศ์

ตรงข้ามกับอาคารหอสมุดนี้ จะเห็นอาคารพลศึกษาที่มีชื่อว่า วรัถักษณ์านงศ์ เพราะเดิมเป็นที่ตั้งพระตำหนักของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรัถลักษณ์าวดี พระราชธิดาในพระบาท

หอจดหมายเหตุสวนสุนันทา

๑๓

สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ชาวสุนันทาเรียกพระตำหนักว่า
ตึก ๒๔

ศสพิทงศ์ประไพ

ทิศเหนือของอาคารพลศึกษา คือตึก ๒๓ หรืออาคาร
ศสพิทงศ์ประไพ จากพระนามเจ้าของพระตำหนักคือ พระเจ้าบรม
วงศ์เธอ พระองค์เจ้าศสพิทงศ์ประไพ ปัจจุบันได้รับการปรับปรุงตกแต่ง
ใหม่เท่าที่จะมีงบประมาณอำนวยให้ เป็นสีเทาอ่อนงดงามมากจน
อยากให้อาคารเก่าทุกอาคารเป็นแบบนี้ทั้งหมด เป็นที่ทำการของ
ภาควิชาลูกเสือและเนตรนารี และเป็นเรือนอเนกประสงค์อาจจะใช้
เป็นที่พักคนเดินทางหรืออื่นๆ

พิสมัยพิมลสดีข

ตึก ๆ กับอาคารศสพิทงศ์ประไพ คือโรงฝึกงานอุตสาหกรรม-
ศิลป์ของภาควิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โรงฝึกงานนี้เดิมคือสนามระหว่าง
ตึก ๒๒ กับตึก ๒๓ ฉะนั้นด้านทิศเหนือของโรงฝึกงานก็คือตึก ๒๒
หรือมีชื่อว่า พิสมัยพิมลสดีข ซึ่งเป็นพระนามเจ้าของพระตำหนัก
คือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพิสมัยพิมลสดีข อาคารนี้เป็น
ที่ตั้งของภาควิชาอุตสาหกรรมศิลป์และห้องเรียน

จุฑารัตนารณ

ถัดจากตึก ๒๒ คือตึก ๒๑ หรือตึก จุฑารัตนารณ
ตามพระนามเจ้าของพระตำหนัก คือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์-
เจ้าจุฑารัตนราชกุมารี เป็นที่ทำการของภาควิชาดนตรี ทุกค่ำเช้า
ท่านที่เดินผ่านจะได้ยินเสียงเพลงไพเราะกังวานอยู่ตลอดเวลา

อาทรทิพนิวาส

จากตึก ๒๑ นี้เอง คือ ทางแยกที่จะออกประตูที่สามหรือ
ประตูหลังสำหรับนักเรียนประจำ มองเลยไปจะเห็นศาลาซึ่งครั้งหนึ่ง
เหล่านักเรียนประจำได้มีโอกาสพบ ผู้ปกครองขึ้นออกชั้น ใจกันตรงนี้
แหละ ขวามือของศาลาคือตึก ๒๐ ชื่อจริงว่า อาทรทิพนิวาส
มาจากพระนามพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทรทิพนิภา ซึ่ง
เมื่อไม่นานนี้ดูเหมือนจะผ่านไปแวบเดียว (แต่ที่จริงเกือบ ๕๐ ปีแล้ว)

หอจดหมายเหตุสวนสุนันทา

๑๕

สุวพักตร์วิเวศน์

ตรงข้ามกับคฤบถ คือ ใต้ก ๖ ซึ่งอาคารเดิมเป็นพระ-
ตำหนักของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุวพักตร์วิ โดยพรรณ
ปัจจุบันได้รื้อออกสร้างอาคารใหม่ ๓ ชั้น มีชื่อว่า สุวพักตร์วิเวศน์
เป็นที่ตั้งของภาควิชาภาษาไทย ฝ่ายพัฒนาเอกสารตำรา กรรมการ-
ฝึกหัดครู และกองแผนงาน กรรมการฝึกหัดครู ขอยืมใช้เป็นสถานที่
ทำงานในชั้นที่ ๓ นอกจากนั้นเป็นห้องเรียน และใกล้ๆ กับตึก ๖
นั่นเอง จะพบอาคารโปร่งสบายเป็นเรือนกระงกชั้นเดียว เดิมอาคาร
นี้เป็นสโมสรของนักเรียนประจำมีที่ขายอาหารเล็กๆ น้อยๆ มีห้อง
ประชุมและเวทีแสดงกิจกรรมต่างๆ ปัจจุบันได้ปรับปรุงเป็นสถานที่
ทำการของคณะวิชาวิทยาการจัดการ แต่ยังคงเรียกชื่อเดิมว่า แก้ว-
กรุณาสโมสร มาจากชื่อของผู้อำนวยการวิทยาลัยท่านหนึ่งคือ
คุณหญิงกรองแก้ว ปทุมานนท์

แก้วกรุณาสโมสร

ปราสาทสมเด็จ

เมื่อเดินย้อนกลับจะมองเห็นศาลาต่างๆ เรียงรายอยู่ มีทั้ง
ศาลาเก่าและใหม่ ศาลาใหม่เกิดจากสมาคมศิษย์เก่าสวนสุนันทาฯ
ช่วยสร้างให้อีก ๑ หลังและผู้มีจิตศรัทธาอื่นร่วมบริจาค มองขึ้นไปบนเนิน
เนินเดียวจะเห็นศาลาเล็กๆ เรียกว่า ปราสาทสมเด็จ หมายถึง
ปราสาทสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระบรมราชเทวี เป็น
ที่สักการะของเหล่าชาวสวนสุนันทาทุกรุ่น ทุกวัย และติดกับเนินค้ำ
ทิศใต้ จะพบโรงครัวเก่าแก่ซึ่งยังใช้การได้อยู่ แต่ไม่มีใครมีผู้ใช้
ประโยชน์ นำที่วิทยาลัยจะคิดทำประโยชน์ขึ้น ถัดจากโรงครัวคือ
อาคารเกษตร เป็นอาคารเล็กๆ ๒ ชั้น เป็นที่ตั้งของภาควิชา
เกษตรศาสตร์และห้องเรียน บางฤดูกาลที่ผ่านไปมาจะเห็นไม้ดอก
ชนิดต่างๆ ชูช่อบานสะพรั่งงดงามมากทีเดียว

อาคารเกษตร

หอบจดหมายเหตสวนสุนันทา

๑๖

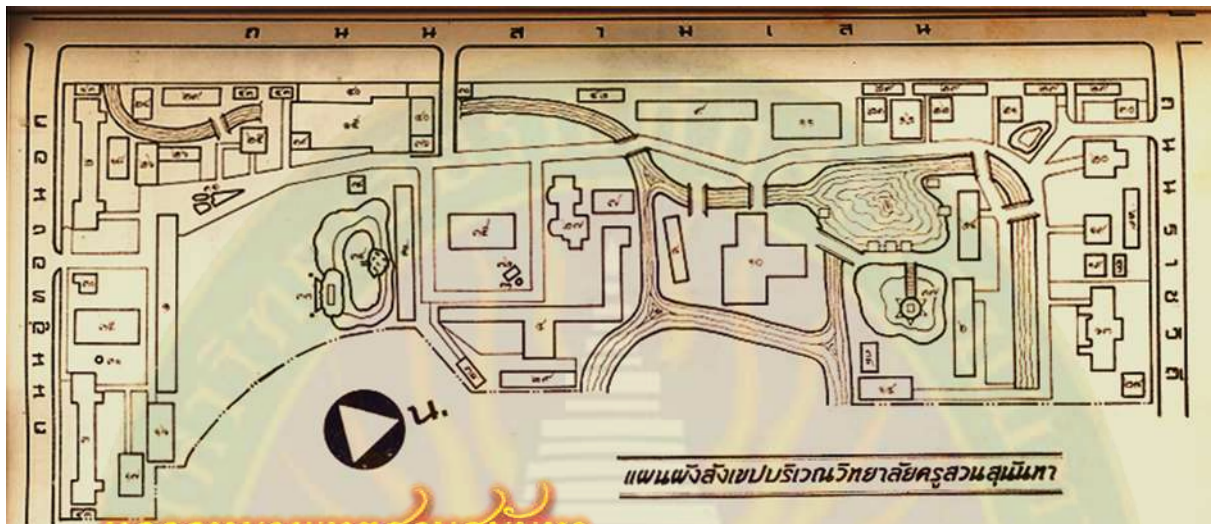
ลดเลยวกกลับไปกลับมา จะเห็นอาคารหอสมุดอีกด้านหนึ่ง
มองไปในบึงซึ่งเมื่อก่อนเคยกว้างขวางใหญ่โต บัจจุบันกลายเป็นที่ตัน
และมีบ้านพักปู่ปะของวิทยาลัยครูสวนดุสิตขวางคาอยู่ ซึ่งมีบุคคล
จำนวนมากคิดว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัยครูสวนสุนันทา ฉะนั้น
น่าจะระดมวิทยาลัยทั้งสองแห่งเสีย บางที่สถานที่ขรุขระบางอย่าง
อาจจะหายไปก็ได้

ต่อจากนั้นก็แล้วแต่อธิษาศัยจะลดเลยวไปนั้นถึงความหลัง
ตรงไหนที่ใด หรือจะออกประตูไปเลยก็ยอมได้ รับรองว่าไม่มีผู้ใด
คอยจ้องไล่จับให้กลับมาเหมือนสมัยโน้น ๆ คอกค๊ะ

คืนสู่เหย้า

คืนสู่เหย้า	ชาวสุนันท์	ฉวันพรรษา
กราบครูบา-	อาจารย์	ท่านสั่งสอน
คุยกับเพื่อน	ถึงความหลัง	ยังอาวรณ์
โอ้อวยากร	มาถนุน	ทุกวี่วัน

ล. รัตตากร

แผนผังผังบริเวณวิทยาลัยครูสกลนคร

ห้องจดหมายเหตุส่วนสุนันทา

รายละเอียดประกอบแผนผัง

๑ อาคารกรมการนิเทศ (คณะครุศาสตร์)	๒๓ อาคารสหกิจศึกษา (ภาควิชาลูกเสือและเนตรนารี)
๒ อาคารนิทรรศการ	๒๔ อาคารแก้วกรุณาสโมสร (คณะวิชาวิทยาการจัดการ)
๓ อาคารประชุมหรือโสตถิ (ศึกษานิเทศศาสตร์)	๒๕ เรือนแก้วครูโภชนา (สโมสรอาจารย์)
๔ อาคารมาลินีนพคารา (ศึกษานิเทศศาสตร์)	๒๖ โรงรถ
๕ อาคารจัดนิทรรศการศิลปศึกษา (คณะวิทยาศาสตร์)	๒๗ อาคารสายสุทธาณพตล
๖ อาคารสุวิทย์ศรีเวศน์ (ภาควิชาภาษาไทย)	๒๘ บ้านพักอาจารย์
๗ อาคารสคิปสันต์เนียดเกษม	๒๙ บ้านพักคณาธิการโรง
๘ อาคารเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา (ศึกษานิเทศศาสตร์)	๓๐ ชุมนวม
๙ อาคารเหมวดีพิทักษ์	๓๑ เสาธง
๑๐ อาคารบึงมราชบรรณากรรม (หอสมุด)	๓๒ พระบรมราชานุสาวรีย์
๑๑ อาคารวิทยาลัยนานาชาติ (โรงพิมพ์)	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
๑๒ โรงฝึกงานอุตสาหกรรมศิลป์	๓๓ พระราชานุสาวรีย์
๑๓ อาคารอำนวยการอำนวยการ หรือศึกษานิเทศ (ภาควิชานาฏศิลป์)	สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระบรมราชเทวี
๑๔ อาคารเกษตรศาสตร์	๓๔ ต้นแก้วเจ้าจอม (ต้นแรกในประเทศไทย)
๑๕ อาคารหอประชุมสุนันทาธรรม	๓๕ สนามบาสเกตบอล
๑๖ ห้องประชุมโรงเรียนมัธยมศึกษา	๓๖ สหกรณ์
๑๗ เรือนพูนทรัพย์	๓๗ ปรางค์สามเศียร
๑๘ ที่ทำการสโมสรนักศึกษาและชมรม	๓๘ หอประดิษฐานพระพุทธรูป
๑๙ อาคารเรือนอาชีวอนามัย (ภาควิชาคหกรรมศาสตร์)	๓๙ สมาคมศิษย์เก่าสุนันทา ในพระบรมราชูปถัมภ์
และห้องปฏิบัติการคหกรรม	๔๐ โรงอาหาร
๒๐ อาคารอาหารทิพย์นิवास	๔๑ โรงครัว
(ศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยี กรมการศึกษาคู)	๔๒ โรงงาน
๒๑ อาคารจุฬารัตนาภรณ์ (ภาควิชาดนตรี)	๔๓ สุขา
๒๒ อาคารพิสมัยพิมลศิลป์ (ภาควิชาอุตสาหกรรมศิลป์)	

รายการอ้างอิง

ประเยาว์ ศักดิ์ศรี และสุนัช ศรีสง่า. (๒๕๖๙). ลดเลี้ยวไปในสวนสุนันทากิ่งศตวรรษ.
สวนสุนันทาสัมพันธ์. (ฉบับพิเศษ), ๗ - ๑๗.

ผู้สแกนภาพ/ตรวจทาน: นายอภิชาติ บุษะมัญญ
บรรณารักษ์